

NCERT Solutions For Class 8 Sanskrit Part - I Chapter 9

प्रश्न: 1. उच्चारणं कुरुत—(उच्चारण कीजिए—)

सुप्रभातम्	महत्त्वाधायिनी	पर्वपरम्पराभिः
चतुर्विंशतिः	द्विसप्ततितमे	वंशवृक्षनिर्मितानाम्
सप्तभगिन्यः	प्राकृतिकसम्पद्भिः	वंशोद्योगोऽयम्
गुणगौरवदृष्ट्या	पुष्पस्तबकसदृशानि	अन्ताराष्ट्रियख्यातिम्

उत्तरम्— विद्यार्थी स्वयं करें।

प्रश्न: 2. प्रश्नानाम् उत्तराणि एकपदेन लिखत—(प्रश्नों के उत्तर एक पद में लिखिए—)

- (क) अस्माकं देशे कति राज्यानि सन्ति?
 (ख) प्राचीनेतिहासे काः स्वाधीनाः आसन्?
 (ग) केषां समवायः 'सप्तभगिन्यः' इति कथ्यते?
 (घ) अस्माकं देशे कति केन्द्रशासितप्रदेशाः सन्ति?
 (ङ) सप्तभगिनी-प्रदेशे कः उद्योगः सर्वप्रमुखः?

उत्तरम्— (क) अष्टाविंशतिः, (ख) सप्तभगिन्यः, (ग) सप्तराज्यानाम्, (घ) सप्त, (ङ) वंशोद्योगः/वंश-उद्योगः।

प्रश्न: 3. अधोलिखितपदेषु प्रकृति-प्रत्ययविभागं कुरुत—(निम्नलिखित पदों के प्रकृति-प्रत्ययों का विभाग कीजिए—)

पदानि	प्रकृतिः	प्रत्ययः
यथा- गन्तुम्	गम्	+ तुमुन्
ज्ञातुम्	+
ग्रहीतुम्	+
पातुम्	+
श्रोतुम्	+
भ्रमितुम्	+

उत्तरम्— ज्ञा + तुमुन्, ग्रह् + तुमुन्, पा + तुमुन्, श्रु + तुमुन्, भ्रम् + तुमुन्।

प्रश्न: 4. पाठात् चित्वा तद्भवपदानां कृते संस्कृतपदानि लिखत—(तद्भव पदों के लिए पाठ से चुनकर संस्कृत पद लिखिए—)

तद्भव-पदानि	संस्कृत-पदानि
यथा- सात	सप्त
बहिन
संगठन
बाँस
आज
खेत

उत्तरम्— तद्भव-पदानि

तद्भव-पदानि	संस्कृत-पदानि
बहिन	भगिनी
संगठन	सङ्घटनम्
बाँस	वंशम्
आज	अद्य
खेत	क्षेत्रम्

प्रश्न: 5. भिन्नप्रकृतिकं पदं चिनुत—(भिन्न प्रकृति वाले पद चुनिए—)

- (क) गच्छति, पठति, धावति, अहसत्, क्रीडति।
 (ख) छात्रः, सेवकः, शिक्षकः, लेखिका, क्रीडकः।
 (ग) पत्रम्, मित्रम्, पुष्पम्, आम्रः, नक्षत्रम्।
 (घ) व्याघ्रः, भल्लूकः, गजः, कपोतः, वृषभः, सिंहः।
 (ङ) पृथिवी, वसुन्धरा, धरित्री, यानम्, वसुधा।

उत्तरम्— (क) अहसत्, (ख) लेखिका, (ग) आम्रः, (घ) कपोतः, (ङ) यानम् ।

प्रश्न: 6. मञ्जूषातः क्रियापदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत—(मञ्जूषा से क्रिया-पद चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए—)

सन्ति अस्ति प्रतीयन्ते वर्तते इच्छामि निवसन्ति वर्तन्ते

- (क) अयं प्रयोगः प्रतीकात्मकः।
 (ख) सप्त केन्द्रशासितप्रदेशाः।
 (ग) अत्र बहवः जनजातीयाः।
 (घ) अहं किमपि श्रोतुम्।
 (ङ) तत्र हस्तशिल्पिनां बाहुल्यं।
 (च) सप्तभगिनीप्रदेशाः रम्याः हृद्याः च।
 (छ) गुणगौरवदृष्ट्या इमानि वृहत्तराणि।

- उत्तरम्— (क) अयं प्रयोगः प्रतीकात्मकः वर्तते।
 (ख) सप्त केन्द्रशासितप्रदेशाः सन्ति।
 (ग) अत्र बहवः जनजातीयाः निवसन्ति।
 (घ) अहं किमपि श्रोतुम् इच्छामि।
 (ङ) तत्र हस्तशिल्पिनां बाहुल्यं अस्ति।
 (च) सप्तभगिनीप्रदेशाः रम्याः हृद्याः च वर्तन्ते।
 (छ) गुणगौरवदृष्ट्या इमानि वृहत्तराणि प्रतीयन्ते।

प्रश्न: 7. विशेष्य-विशेषणानाम् उचितं भेलनम् कुरुत—(विशेष्य और विशेषण का सही मिलान कीजिए—)

विशेष्य-पदानि	विशेषण-पदानि
अयम्	संस्कृतिः
संस्कृतिविशिष्टायाम्	इतिहासे
महत्त्वाधायिनी	प्रदेशः
प्राचीने	समवायः
एकः	भारतभूमौ

उत्तरम्— विशेष्य-पदानि	विशेषण-पदानि
अयम्	प्रदेशः
संस्कृतिविशिष्टायाम्	भारतभूमौ
महत्त्वाधायिनी	संस्कृतिः
प्राचीने	इतिहासे
एकः	समवायः

अतिरिक्त-अभ्यासः

(1) मञ्जूषायाः सहायतया अधोदत्तं पाठांशम् पूरयत—(मञ्जूषा की सहायता से निम्नलिखित पाठांश को पूरा कीजिए—)

- मालती — महोदये! तत्र तु _____ अपि प्राप्यन्ते?
 अध्यापिका — आम्! प्रदेशेऽस्मिन् _____ बाहुल्यं वर्तते। आ वस्त्राभूषणेभ्यः गृहनिर्माणपर्यन्तं प्रायः वंशवृक्षनिर्मितानां _____ उपयोगः क्रियते। यतो हि अत्र _____ प्राचुर्यं विद्यते। साम्प्रतं वंशोद्योगोऽयं _____ अवाप्तोऽस्ति।

वंशवृक्षाणाम्, वंशवृक्षाः अन्तराष्ट्रियख्यातिम्, हस्तशिल्पानाम्, वस्तूनाम्

***** END *****